

Відомості про авторів

КОБЕЦЬ Дмитро Леонтійович – кандидат економічних наук, доцент кафедри HR-інжиніринг у бізнес-економіці, Хмельницький національний університет (29000, м. Хмельницький, вул. Інститутська, 11, e-mail: asstejnki@gmail.com).

РУНОВ Олександр Олексійович – здобувач освітньо-професійної програми «HR-інжиніринг у бізнес-економіці» магістерського рівня, Хмельницький національний університет, (29000, м. Хмельницький, вул. Інститутська, 11, e-mail: everenever@gmail.com).

Dmytro KOBETS – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of HR-Engineering in Business Economics, Khmelnytskyi National University (29000, Khmelnytskyi, 11, Instytutaska Str., e-mail: asstejnki@gmail.com).

Oleksandr RUNOV – Student Of Master Degree Program «HR-Engineering In Business Economics», Khmelnytskyi National University (29000, Khmelnytskyi, 11, Instytutaska Str., e-mail: everenever@gmail.com).

УДК 334.722:364.46

DOI: 10.37128/2411-4413-2024-2-10

**РОЗВИТОК
СОЦІАЛЬНОГО
ПІДПРИЄМНИЦТВА
В УКРАЇНІ**

КУШНІР Т.М.,
*кандидат економічних наук,
доцент кафедри маркетингу,
Львівський національний університет
імені Івана Франка
(м. Львів)*

СТАСЮК С.О.,
*здобувачка освітньо-професійної програми
«Менеджмент маркетингової діяльності»
магістерського рівня,
Український католицький університет
(м. Львів)*

У статті досліджено теоретико-методологічні й практичні аспекти розвитку соціального підприємництва в Україні у сучасних умовах. Виявлено і проаналізовано основні чинники, що впливають на повільний розвиток цього сектора, серед яких: відсутність законодавчого регулювання діяльності соціальних підприємств, недостатня поінформованість населення щодо їхньої діяльності, незначна кількість соціальних підприємств і соціально-економічна нестабільність національної економіки. Обговорено ключові зовнішні й внутрішні чинники, що сприяють розвитку соціального підприємництва на регіональному рівні, а також обґрунтовано рекомендації, спрямовані на покращення ситуації, зокрема необхідність розробки національної стратегії розвитку соціального підприємництва. Авторами обґрунтовано важливість застосування комплексного підходу до розвитку соціального підприємництва й підтримки його на всіх рівнях для забезпечення стрімкого розвитку соціальних підприємств, що сприятиме вирішенню соціальних проблем і

покращенню добробуту суспільства. З'ясовано, що розвиток соціального підприємництва в регіонах України визначається поєднанням зовнішніх і внутрішніх чинників, серед яких інформування населення, спрощення оподаткування, грантова підтримка, пільгове кредитування, підтримка з боку влади, підвищення кваліфікації персоналу, розвиток виробництва і пошук нових клієнтів.

Визначено, що для забезпечення ефективного розвитку соціального підприємництва в Україні необхідно розробити національну стратегію, яка б забезпечувала координацію зусиль усіх зацікавлених сторін, а також підтримувала б регіональні ініціативи, такі як створення ресурсних центрів і розробка регіональних стратегій.

Досліджено роль соціальних підприємств у працевлаштуванні незахищених верств населення, працевлаштуванні молоді, розв'язанні гендерних проблем, генеруванні коштів для фінансування вирішення соціальних проблем у межах їхньої діяльності.

Ключові слова: соціальне підприємництво, соціальна економіка, соціальне підприємство, громадські організації, донорські структури, національна стратегія.

Табл.: 1. Рис.: 2. Літ.: 15.

DEVELOPMENT OF SOCIAL ENTREPRENEURSHIP IN UKRAINE

KUSHNIR Taras,
Candidate of Economical Sciences,
Associate Professor of the Department of Marketing,
Ivan Franko Lviv National University
(Lviv)

STASIUK Sofiia,
Student of Master Degree Program
«Management of Marketing Activities»,
Ukrainian Catholic University
(Lviv)

The article examines the theoretical, methodological and practical aspects of the development of social entrepreneurship in Ukraine in modern conditions. The main factors affecting the slow development of this sector have been identified and analyzed, including: lack of legislative regulation of the activities of social enterprises, insufficient awareness of the population about their activities, a small number of social enterprises and socio-economic instability of the national economy. Key external and internal factors contributing to the development of social entrepreneurship at the regional level were discussed, and recommendations aimed at improving the situation were substantiated, including the need to develop a national strategy for the development of social entrepreneurship. The authors justified the importance of applying a comprehensive approach to the development of social entrepreneurship and support at all levels to ensure the rapid development of social enterprises, which will contribute to solving social problems and improving the welfare of society. It was found that the development of social entrepreneurship in the regions of Ukraine is determined by a combination of external and internal factors, including informing the population, simplifying taxation, grant support, preferential lending, support from the authorities, staff training, production development and the search for new customers.

It was determined that in order to ensure the effective development of social entrepreneurship in Ukraine, it is necessary to develop a national strategy that would ensure the coordination of efforts of all interested parties, as well as support regional initiatives, such as the creation of resource centers and the development of regional strategies.

The role of social enterprises in the employment of vulnerable segments of the population, employment of youth, solving gender problems, and generating funds to finance the solution of social problems within the scope of their activities has been studied.

Key words: social entrepreneurship, social economy, social enterprise, non-governmental organizations, donor structures, national strategy.

Tabl.: 1. Fig.: 2. Ref.: 15.

Постановка проблеми. В умовах існування великої кількості різноманітних соціальних викликів, актуальною стає проблематика пошуку й визначення ефективних інструментів подолання існуючої соціальної диференціації у суспільстві завдяки розв'язанню проблем, із якими зіштовхуються незахищені верстви населення. Маємо чітке розуміння того, що в умовах війни в Україні й майбутній повоєнній дійсності кількість тих осіб, які потребуватимуть певної соціальної підтримки, буде невпинно зростати. Державі буде надзвичайно складно вирішувати всі соціальні проблеми самотужки, тому важливим є пошук механізмів залучення комерційних і некомерційних суб'єктів до допомоги тим, хто її потребує. Одним із механізмів усунення соціальних диспропорцій та нерівності є інститут соціального підприємництва, який у нашій країні знаходиться на етапі свого становлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення теоретичних і практичних аспектів розвитку соціального підприємництва привернуло увагу багатьох сучасних науковців. С. Бойченко [1] зосереджується на особливостях становлення соціального підприємництва в Україні. Проблеми становлення та розвитку соціального підприємництва набули значного висвітлення у працях науковців: Н. Гусака [12], А. Корнецького [7; 12], В. Назарука [12], А. Туманової [12], І. Кривов'язюк [2; 8; 9] й інших.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є визначення чинників впливу на формування та розвиток соціального підприємництва в Україні, виявлення основних перешкод на шляху його становлення та спонукальних механізмів для його подальшого ефективного функціонування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні соціальне підприємництво втілюється у різних галузях і сферах діяльності. Відповідно, становлення та розвиток соціального підприємництва стосується таких підприємств:

- підприємства, для яких соціальна або суспільна мета загального блага є причиною комерційної діяльності (часто у вигляді високого рівня соціальних інновацій);
- підприємства, прибуток яких реінвестується для досягнення соціальної мети;
- підприємства із соціальною місією (застосовують демократичні принципи діяльності, фокусуючись на соціальній справедливості) [2, с. 43].

Наявні підходи до трактування соціального підприємництва демонструють його істотний потенціал як засобу соціальних змін і вдосконалення. Чітке розуміння різних видів соціального підприємництва дає

змогу виявити найбільш ефективні стратегії, методи і засоби досягнення соціально-економічних цілей. Так, до ключових передумов становлення і розвитку соціального підприємництва в Україні, можемо віднести:

- відсутність закону про соціальне підприємство дає можливість різним організаційно-правовим формам господарювання України в процесі діяльності пристосовуватися до нових викликів сьогодення, адже незалежно від форми господарювання важливим є те, з якою метою створене підприємство [10; 13];

- можливість задіяти трудові ресурси, які не затребувані традиційним бізнесом (люди з обмеженими можливостями, люди похилого віку, біженці, багатодітні батьки тощо) [9, с. 167];

- використання аутсорсингу – можливість традиційних підприємств залучати соціальні підприємства, використовуючи елементи аутсорсингу [прибирання, доставка, виробництво деталей (виробів)], що дає можливість розвиватися соціальним підприємствам і не обтяжує витратну частину традиційних підприємств [7];

- підвищення попиту на продукцію соціальних підприємств – зацікавленість споживачів у вітчизняному виробникові, наявність соціального складника на підприємстві тощо;

- додаткове залучення джерел формування соціального підприємства – на відміну від традиційного підприємства є можливість залучати міжнародні гранти, отримувати пільгові кредити й брати участь у консультаціях і тренінгах для підвищення рівня соціального підприємства в Україні [13].

Зазначені обставини демонструють значення соціального підприємства як важливого інструменту розв'язання проблем суспільства та його ролі у забезпеченні економічного зростання. Для цілковитої реалізації потенціалу сектору соціального підприємництва надзвичайно важливо активно працювати над формуванням комфортного середовища для його розвитку в Україні у сучасних непростих соціально-економічних умовах.

У процесі аналізу особливостей розвитку соціального підприємництва помітним є те, що важливим чинником пришвидшення його розвитку може стати розробка й реалізація стратегій, націлених на формування сприятливого макросередовища для функціонування сектору (рис. 1).

За результатами дослідження фонду «Євразія» близько 30% соціальних підприємств України є комерційними організаціями, а близько 60% – неприбутковими організаціями, і майже 10% є комбінацією комерційних підприємств і неприбуткових організацій [11].

Фінансування діяльності близько половини українських соціальних підприємств здійснюється за рахунок результатів їхньої комерційної діяльності, менше половини – за кошти грантів, 20% для фінансування залучали кредитні кошти (2–62% усього обсягу фінансування), близько 25% підприємств стверджують, що фінансуються лише за власні кошти їхніх засновників [10].

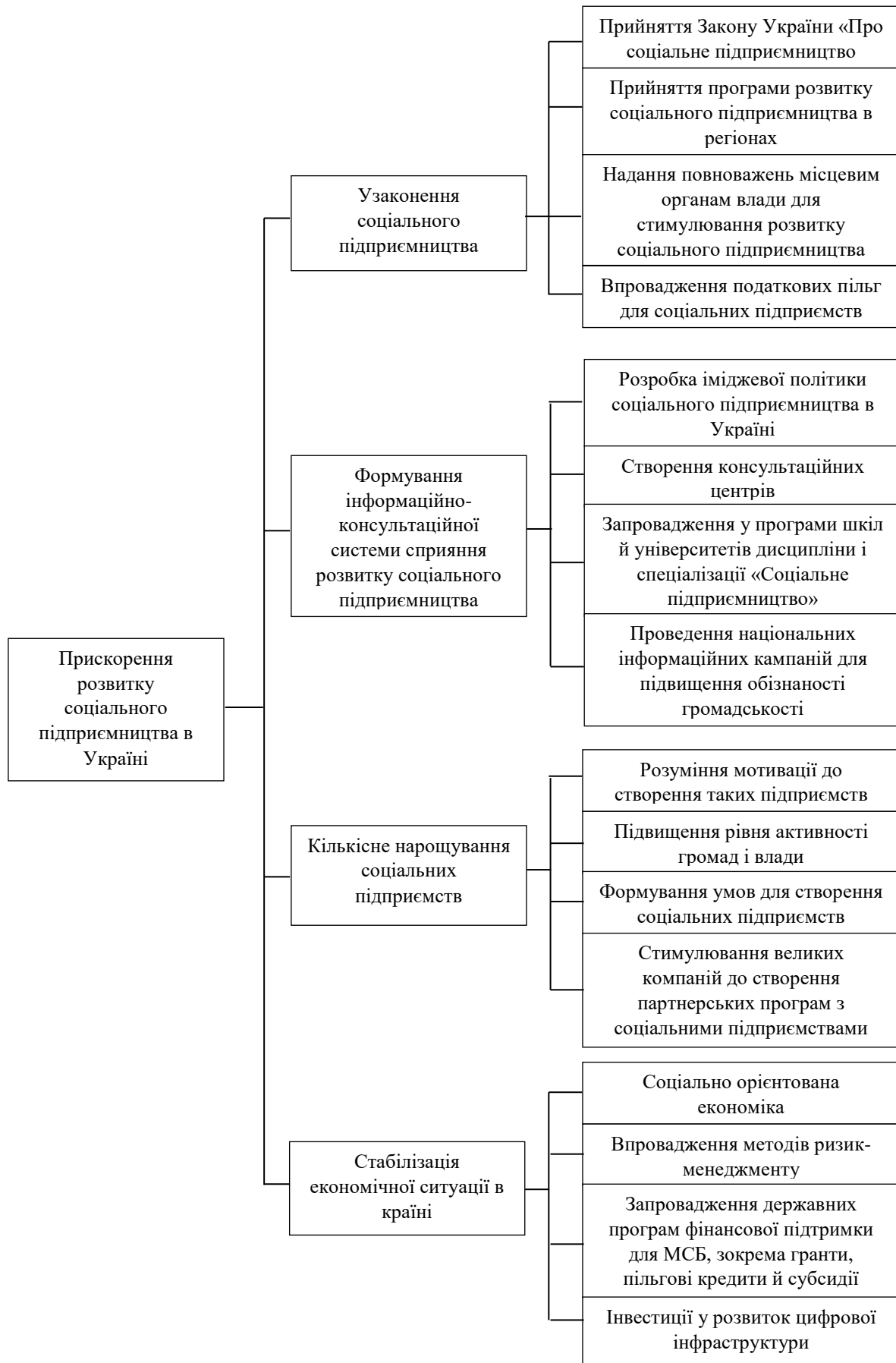

Рис. 1. Способи прискорення розвитку соціального підприємництва в Україні

Джерело: створено авторами на основі [7; 12;13]

До чинників сприяння розвитку соціального підприємництва на регіональному рівні належить низка заходів й ініціатив, зокрема: формування мережі таких підприємств, запровадження спрощеної системи оподаткування, забезпечення грантової підтримки, надання пільгових кредитів, заходи підтримки з боку місцевої влади й концептуальне бачення розробки і реалізації стратегій розвитку соціального підприємництва в регіоні (табл. 1).

Таблиця 1

Чинники розвитку соціального підприємництва

Зовнішні чинники	Внутрішні чинники
Інформування населення про соціальне підприємництво	Підвищення кваліфікації персоналу і залучення компетентних фахівців
Спрощення системи оподаткування	Наявний досвід й імідж
Грантова підтримка	Розвиток виробництва
Пільгове кредитування	Розширення матеріально-технічної бази
Підтримка з боку влади	Розширення спектру послуг
Створення мережі соціальних підприємств	Пошук нових клієнтів
	Наявність партнерів і волонтерів

Джерело: створено авторами на основі [4]

Загалом, на думку експертів, ключем до успіху соціального підприємництва в Україні може стати розробка національної стратегії розвитку соціального підприємництва, яка дозволила б скоординувати зусилля всіх зацікавлених сторін: підприємців, громадських організацій, донорських структур і держави. Важелем розвитку може стати також розробка концепцій стратегії розвитку соціального підприємництва у регіонах країни [9, с. 168].

Здебільшого підприємства, які позиціонують себе соціальними, здійснюють працевлаштування незахищених верств населення, генерують кошти для провадження соціальної діяльності й для вкладень у свою діяльність. Окрім цього, значне місце у їхній діяльності посідає працевлаштування молоді, долучення до розв'язання гендерних проблем тощо. Внаслідок аналізу, не бачимо жорсткої прив'язаності підприємства до конкретного виду соціальної діяльності. Часто одні й ті ж підприємства займаються кількома видами діяльності одночасно (рис. 2).

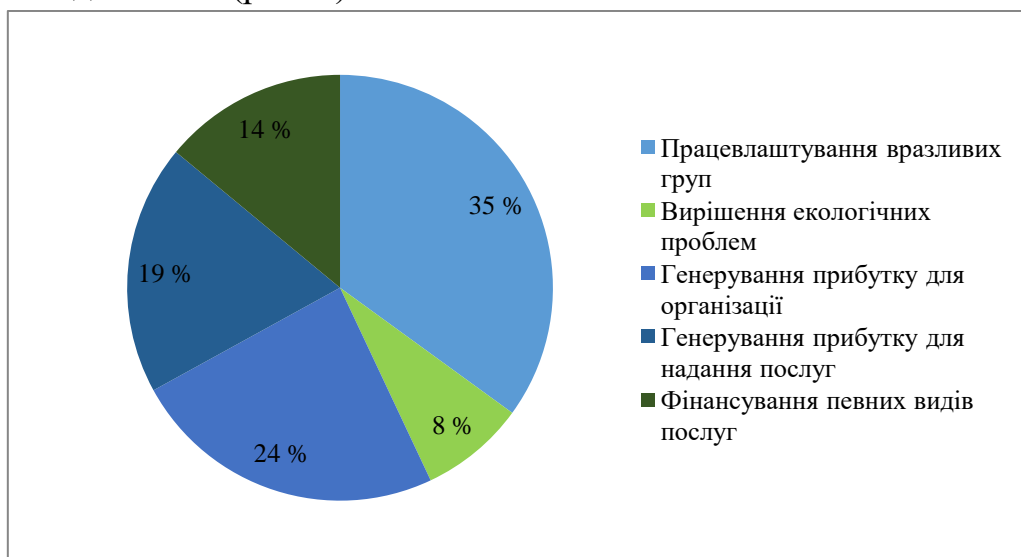

Рис. 2. Основні види діяльності соціальних підприємств в Україні
Джерело: побудовано авторами на основі [1;13]

Сьогодні існує незначна кількість можливостей для того, щоб провести статистичну оцінку діяльності соціальних підприємств в Україні, адже офіційні статистичні дані не виокремлюють соціальні підприємства в окрему категорію [6]. Тому аналіз, здебільшого, здійснюється на основі експертних суджень. Вагома частка соціальних підприємств заснована упродовж останнього десятиліття, а ключовими напрямками їхньої діяльності є вирішення проблемних аспектів інклюзії, екології, подолання корупції. Наприклад, піцерія Pizza Veterano і кав'ярня Veterano Coffee активно допомагають інтеграції в соціум учасникам бойових дій, які воювали на фронті ще з 2014 року [8, с. 54]. Пекарня Good Bread from Good People допомагає інтегруватись у суспільство особам з інвалідністю, надаючи їм допомогу у працевлаштуванні. Івано-франківський громадський ресторан Urban Space 100 і київський ресторан Urban Space 500 об'єднали довкола себе 100 і 500 соціальних інвесторів відповідно, які вклали у створення та розвиток ресторанів по 1000 доларів кожен, без права повернення та отримання прибутку [13]. Водночас, 80% прибутків цих ресторанів направляються на місцеві соціальні проекти. Благодійний київський магазин Laska і львівська пекарня Горіховий Дім теж скеровують частину своїх прибутків у соціальні проекти [15].

Ключовими викликами розвитку соціального підприємництва в Україні є: відсутність належного нормативно-правового забезпечення діяльності соціальних підприємств; недостатнє інформування населення про соціальну діяльність бізнесу; відносно невелика частка соціальних підприємств і складне соціально-економічне становище країни. Незважаючи на важливість існуючих проблем розвитку підприємництва, у соціального підприємництва є вагомі перспективи у розвитку, розв'язанні соціальних проблем і підвищенні рівня життя населення України.

Експертні судження вказують на адаптивність і гнучкість соціальних підприємств в умовах нестабільності, їхню здатність до зростання та масштабування. Якщо кілька років тому соціальні підприємства налічували кілька працівників, то сьогодні зустрічаються середні підприємства зі сталими ознаками соціальних [6]. Можливість залучення грантів, кредитних і власних коштів, а також скерування на соціальні проекти коштів від комерційної діяльності, створюють можливості для подальшого розвитку соціального підприємництва.

На регіональний розвиток соціального підприємництва в Україні впливають зовнішні й внутрішні чинники: інформування населення, можливість грантового фінансування, можливості отримання пільгових кредитів, спрощена система оподаткування, підтримка місцевої влади тощо.

Важливим аспектом сприяння розвитку соціального підприємництва серед молоді чи просто серед людей, які розпочинають власну справу, є функціонування ресурсних центрів, які акумулюють інформацію про різні ресурсні, кар'єрні, фінансові (зокрема грантові) можливості. Прикладом таких ресурсних центрів є: Портал ГУРТ [3], Дія.Бізнес [5].

Висновки. Для забезпечення успішного розвитку соціального підприємництва в Україні необхідно розробити національну стратегію, яка б

координувала зусилля усіх зацікавлених сторін, а також підтримувати регіональні ініціативи, як-от створення ресурсних центрів і розробка регіональних стратегій. Вважаємо, що будь-які ініціативи повинні мати вибудовану логічну структуру, елементи якої можуть підсилювати й підтримувати один одного. Така структура може бути сформована у вигляді Національної стратегії розвитку соціального підприємництва, до якої належатимуть інформаційні сервіси для підприємців, координаційні центри, які допомагатимуть у пошуках інвесторів і грантодавців, органи місцевої влади, які на регіональному рівні сприятимуть розвитку соціального підприємництва в конкретних регіонах, враховуючи особливості ситуації в кожному з них. Регіональна складова такої стратегії актуальна через відмінності у масштабах наслідків, спричинених війною, у безпекових питаннях, які залишатимуться актуальними і після війни. Регіональні стратегії розвитку соціального підприємництва можуть мати спільні (або схожі) інструменти залучення ресурсів, засоби інформування та координації, натомість, вочевидь, істотно повинні відрізнятися за пріоритетними сферами розвитку. Лише комплексний підхід і підтримка на всіх рівнях зможуть забезпечити стрімкий розвиток соціального підприємництва в Україні, що сприятиме вирішенню нагальних соціальних проблем і покращенню добробуту суспільства.

Список використаних джерел

1. Бойченко С. Особливості соціального підприємництва в Україні. *Ukraine – EU. Modern technology, business and law: collection of international scientific papers: in 2 parts. Part 2. Societal Challenges. Innovations of Social Work, Philosophy, Psychology, Sociology. Environmental Protection. Management and Public Administration. Innovations in Education. Current Issues in the Reformation of the Higher Education System in the Aspect of Ukrainian Eurointegration. Current Issues of Legal Science and Practice.* Chernihiv: CNUT, 2016. С. 18-20.
2. Гаранчевська І.А., Кривов'язюк І.В. Стратегічні напрями розвитку соціального підприємництва в Україні. *Проблеми системного підходу в економіці.* 2018. № 2 (64). С. 41-47.
3. ГУРТ. Офіційний сайт. URL: <https://gurt.org.ua/> (дата звернення: 27.08.2024).
4. Давидовська Г.І. Проблеми соціального підприємництва в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство.* 2016. № 7. Ч. 1. С. 106-109.
5. Дія. Бізнес. URL: <https://business.diia.gov.ua/social-entrepreneurship> (дата звернення: 27.08.2024).
6. Корнецький А.В. Україні стало більше соціальних підприємств та організацій. *Український тиждень.* URL: <https://tyzhden.ua/artem-kornetskyj-v-ukraini-stalo-bilshe-sotsialnykh-pidpriemstv-ta-orhanizatsij/> (дата звернення: 27.08.2024).
7. Корнецький А. Соціальне підприємництво: Ефективний інструмент

подолання соціальних викликів в Україні.

URL: https://socialbusiness.in.ua/knowledge_base/sotsial-ne-pidpriemnytstvo-efektyvnyu-instrument-podolannia-sotsial-nykh-vyklykiv-v-ukraini/?fbclid=IwAR32PzzJY4a5Z157Bb13Tc5YEbAxwlo5S244skdCEnsNVgioA17XBXo2Kw (дата звернення: 27.08.2024).

8. Кривов'язюк І.В., Кухарук Н.В. Теоретичні засади розвитку підприємницького середовища в умовах децентралізації економіки. *Економічний форум*. 2017. № 3. С. 51-56.

9. Кривов'язюк І.В., Тишко І.Я. Теорія пропорційності функціонування та розвитку соціально економічних систем. *Наука й економіка*. 2009. № 4 (16). С. 166-173.

10. Онлайн курс «Соціальне підприємництво та конкурентоспроможність». URL: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra-PLEDDG+SE+2018/about> (дата звернення: 27.08.2024).

11. Практичний аналіз розвитку соціального підприємництва. Організація з безпеки та співробітництва в Європі. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/a/9/426392.pdf> (дата звернення: 27.08.2024).

12. Свинчук А., Корнецький А., Гончарова М., Назарук В., Гусак Н., Туманова А. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін: посібник. Київ: ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2017. 188 с.

13. Смаглий К. Чи потрібен Україні закон про соціальне підприємництво? URL: <https://biggggidea.com/practices/1163/> (дата звернення: 27.08.2024).

14. Яке майбутнє у соціального підприємництва в Україні? *Національна платформа малого та середнього бізнесу*. URL: <https://platforma-msb.org/yake-majbutnye-u-sotsialnogo-pidpryemnytstva-v-ukrayini/> (дата звернення: 23.05.2024).

15. 5 великих можливостей для розвитку соціального підприємництва в Україні. URL: <https://delo.ua/business/5-mozhливостей-dlja-rozvitku-socialnogo-pidpriemnictva-v-ukrajі-341252/> (дата звернення: 23.05.2024).

References

1. Boychenko, S. (2016). Osoblyvosti sotsialnoho pidpriemnytstva v Ukraini [Features of social entrepreneurship in Ukraine]. *Ukraine – EU. Modern technology, business and law: collection of international scientific papers: in 2 parts, Part 2. Societal Challenges. Innovations of Social Work, Philosophy, Psychology, Sociology. Environmental Protection. Management and Public Administration. Innovations in Education. Current Issues in the Reformation of the Higher Education System in the Aspect of Ukrainian Eurointegration. Current Issues of Legal Science and Practice*. Chernihiv: CNUT, 18-20 [in Ukrainian].

2. Garanchevska, I.A. & Kryvyazhyuk, I.V. (2018). Stratehichni napriamy rozvytku sotsialnoho pidpriemnytstva v Ukraini [Strategic directions of social entrepreneurship development in Ukraine]. *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi – Problems of the systemic approach in economics*, 2 (64), 41-47 [in Ukrainian].

3. HURT [GUPT]. *gurt.org.ua*. Retrieved from: <https://gurt.org.ua/> [in Ukrainian].
4. Davidovska, H.I. (2016). Problemy sotsialnoho pidpriemnytstva v Ukraini [Problems of social entrepreneurship in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo – Scientific Herald of Uzhhorod National University. International Economic Relations and World Economy Series*, 7, 1, 106-109 [in Ukrainian].
5. Diia. Biznes [Action. Business]. *business.dii.gov.ua*. Retrieved from: <https://business.dii.gov.ua/social-entrepreneurship> [in Ukrainian].
6. Kornetskyi, A. (2024). V Ukraini stalo bilshe sotsialnykh pidpriemstv ta orhanizatsii [There are more social enterprises and organizations in Ukraine]. *tyzhden.ua*. Retrieved from: <https://tyzhden.ua/artem-kornetskyj-v-ukraini-stalo-bilshe-sotsialnykh-pidpriemstv-ta-orhanizatsij/> [in Ukrainian].
7. Kornetskyi, A. (2019). Sotsialne pidpriemnytstvo: Efektyvnyi instrument podolannia sotsialnykh vyklykiv v Ukraini [Social entrepreneurship: An effective tool for addressing social challenges in Ukraine]. *socialbusiness.in.ua*. Retrieved from: https://socialbusiness.in.ua/knowledge_base/sotsial-ne-pidpriemnytstvo-efektyvnyy-instrument-podolannia-sotsial-nykh-vyklykiv-v-ukraini/?fbclid=IwAR32PzzJY4a5Z157Bb13Tc5YEBAxwlo5S244skdCEnsNVgioA17XBXo2Kw [in Ukrainian].
8. Kryvyazhyuk, I.V., & Kukharuk, N.V. (2017). Teoretychni zasady rozvytku pidpriemnytskoho seredovyshcha v umovakh detsentralizatsii ekonomiky [Theoretical foundations of entrepreneurial environment development in conditions of economic decentralization]. *Ekonomichni forum – Economic forum*, 3, 51–56 [in Ukrainian].
9. Kryvyazhyuk, I.V., & Tyshko, I.Ya. (2009). Teoriia proporsiiinosti funktsionuvannia ta rozvytku sotsialno ekonomichnykh system [Theory of proportionality of functioning and development of socio-economic systems]. *Nauka y ekonomika – Science and Economics*, 4 (16), 166–173 [in Ukrainian].
10. Onlain kurs «Sotsialne pidpriemnytstvo ta konkurentospromozhnist» [Online course «Social Entrepreneurship and Competitiveness»]. *courses.ed-era.com*. Retrieved from: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra-PLEDDG+SE+2018/about> [in Ukrainian].
11. Praktychnyi analiz rozvytku sotsialnoho pidpriemnytstva. [Practical analysis of the development of social entrepreneurship]. *osce.org*. Retrieved from: <https://www.osce.org/files/f/documents/a/9/426392.pdf> [in Ukrainian].
12. Svinchuk, A., Kornetsky, A., Honcharova, M., Nazaruk, V., Husak, N., & Tumanova, A. (2017). *Sotsialne pidpriemnytstvo: vid idei do suspilnykh zmin [Social Entrepreneurship: From Idea to Social Change]*. Kyiv: LLC «VI EN EI» [in Ukrainian].
13. Smahlii, K. (2013). Chy potriben Ukraini zakon pro sotsialne pidpriemnytstvo? [Does Ukraine need a law on social entrepreneurship?]. *biggggidea.com*. Retrieved from: <https://biggggidea.com/practices/1163/> [in Ukrainian].
14. Yake maibutnie u sotsialnoho pidpriemnytstva v Ukraini? [What is the

future of social entrepreneurship in Ukraine?]. *platforma-msb.org*. Retrieved from: <https://platforma-msb.org/yake-majbutnye-u-sotsialnogo-pidpryyemnytstva-v-ukrayini/> [in Ukrainian].

15. 5 velykykh mozhlyvostei dlia rozvytku sotsialnoho pidpryyemnytstva v Ukraini [5 great opportunities for the development of social entrepreneurship in Ukraine]. *delo.ua*. Retrieved from: <https://delo.ua/business/5-mozhlyvostej-dlja-rozvitku-socialnogo-pidprijemnictva-v-ukraji-341252/> [in Ukrainian].

Відомості про авторів

КУШНІР Тарас Михайлович – кандидат економічних наук, доцент кафедри маркетингу, Львівський національний університет імені Івана Франка (79008, м. Львів, пр. Свободи, 18, e-mail: taras_kushnir@ukr.net).

СТАСЮК Софія Олександрівна – здобувачка освітньо-професійної програми «Менеджмент маркетингової діяльності» магістерського рівня, Український католицький університет (79000, м. Львів, вул. Іларіона Свенціцького, 17, e-mail: sofiia.stasiuk@lnu.edu.ua).

KUSHNIR Taras – Candidate of Economical Sciences, Associate Professor of the Department of Marketing (79008, Lviv, 18, Svoboda Avenue, e-mail: taras_kushnir@ukr.net).

STASIUK Sofiia – Student of Master Degree Program « Management of Marketing Activities», Ukrainian Catholic University (79000, Lviv, 17, Ilariona Svientsitskogo Str., e-mail: sofiia.stasiuk@lnu.edu.ua).